Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2129

[Total No. of Pages : 1

[6042]-101

M.A. - I

MARATHI (मराठी)

CC - 1 : भाषाव्यवहार आणि भाषिक कौशल्ये भाग – 1

(2019 Pattern) (Semester - I) (10401)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.*1)* प्रमाण भाषाविषयक लेखन नियमांचा परिचय करून द्या. **[10]**

किंवा

मुद्रित शोधनाची संकल्पना आणि स्वरूप स्पष्ट करा.

प्र.*2)* कोणत्याही दोन साहित्य संस्थांचा परिचय करून द्या. **[10]**

किंवा

कोणत्याही दोन वाङ्मयीन नियतकालिकांचा परिचय करून द्या.

प्र.*3)* मुलाखतीचे प्रकार सांगा. **[10]**

किंवा

प्रासंगिक मुलाखतीचे स्वरूप सांगा.

प्र.*4)* अर्जाचे स्वरूप व प्रकार सांगा. **[10]**

किंवा

प्रशासनिक परिभाषेची ओळख करून द्या.

प्र.*5)* टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) प्रमाणभाषा संकल्पना

ब) प्रकाशन संस्थेचे महत्त्व

क) मुलाखतीची पूर्वतयारी

ड) प्रशासनिक पत्रव्यवहार

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2130

[Total No. of Pages : 2

[6042]-102

M.A. (Part - I) (Semester - I)

MARATHI (मराठी)

CC-2 : मराठी साहित्याचा इतिहास (इ.स 1818 ते 1920)

(2019 Pattern) (Credit System) (10402)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :
1) *सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.*
2) *सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.*

प्रश्न 1) वाङ्मयेतिहास लेखनाचे स्वरूप व संकल्पना स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

साहित्य निर्मितीला कोणत्या प्रेरणा व प्रवृत्ती कारणीभूत ठरल्या ते सांगा.

प्रश्न 2) अव्वल इंग्रजी कालखंडाला भाषांतरयुग का म्हणतात ते स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

अव्वल इंग्रजी कालखंडात ब्रिटीशांनी केलेल्या प्रमुख सुधारणा विषयी माहिती द्या.

प्रश्न 3) इ.स. 1818 ते 1874 या कालखंडातील म. फुले यांचे सामाजिक स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

इ.स. 1818 ते 1874 या कालखंडातील बाळशास्त्री जांभेकर, भाऊ महाजन व लोकहितवादी यांच्या निबंधाचे स्वरूप व कार्य स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) इ.स. 1874 ते 1920 या कालखंडातील नाटक या साहित्य प्रकाराचे स्वरुप व कार्य स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

इ.स. 1874 ते 1920 या कालखंडातील सामाजिक व धार्मिक विचार प्रणाली स्पष्ट करा.

munotes.in

प्रश्न 5) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) : **[10]**

अ) दक्षिणा प्राईज कमिटी

ब) पुणे पाठशाला

क) राजाराम मोहन रॉय

ड) सत्यशोधक समाज

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P2131

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 1

[6042]-103

M.A. - I

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्रमांक – 3

CC- 3 : ऐतिहासिक भाषाविज्ञान

(2019 Pattern) (Semester - I) (Credit System) (10403)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.*1)* ऐतिहासिक भाषाभ्यास पद्धतीचे महत्त्व व मर्यादा स्पष्ट करा.

किंवा

भाषा म्हणजे काय, ते सांगून भाषाभ्यासाची आवश्यकता स्पष्ट करा.

प्र.*2)* आदिकाल–मध्यकाल–अर्वाचीनकाल हे मराठी भाषेचे कालिक टप्पे विशद करा.

किंवा

मराठीच्या जनकभाषेसंबंधीची विविध मतमत्तांतरे स्पष्ट करा.

प्र.*3)* भाषा कुलाची संकल्पना विशद करून जगातील निरनिराळ्या भाषा कुलांचा परिचय करून द्या.

किंवा

आर्यभारतीय भाषा कुल आणि मराठी भाषा यांचा सहसंबंध स्पष्ट करा.

प्र.*4)* भाषिक परिवर्तनाची संकल्पना विशद करा.

किंवा

अर्थपरिवर्तनाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्र.*5)* खालील पैकी कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

अ) सरविल्यम जोन्सचा सिद्धान्त

ब) मराठीची पूर्वपीठिका

क) इंडो–युरोपियन भाषा कुल

ड) सादृश्यमूलक परिवर्तन

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2132

[Total No. of Pages : 2

[6042]-104

M.A. (Part-I) (Semester - I)

MARATHI (मराठी)

CBOP - 04 : ग्रामीण साहित्य

(2019 Pattern) (10404)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :

1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) 'ग्रामीण साहित्य' ही संकल्पना स्पष्ट करुन ग्रामीण साहित्याची वैशिष्टये स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

साठोत्तरी कालखंडात मराठी साहित्यात उदयाला आलेल्या विविध साहित्यप्रवांहाचा थोडक्यात आढावा घ्या.

प्रश्न 2) स्वातंत्र्योत्तर कालखंडातील ग्रामीण कथा या वाङ्मय प्रकाराचा आढावा घ्या. **[10]**

किंवा

ग्रामीण साहित्यातील सामाजिक व सांस्कृतिक परंपरांचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) ग्रामीण साहित्यातून व्यक्त होणारी सामाजिक बांधिलकी स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

ग्रामीण साहित्य चळवळीचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) ग्रामीण साहित्यातून व्यक्त होणारे विविध विषय स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

ग्रामीण साहित्यातून येणाऱ्या बोलीचे स्वरूप स्पष्ट करा.

munotes.in

P.T.O.

प्रश्न 5) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) ग्रामीण साहित्याचे वेगळेपण

ब) ग्रामीण समाज आणि आधुनिकतेचा स्वीकार

क) व्यंकटेश माडगूळकर : बनगरवाडी

ड) ग्रामीण साहित्याचे योगदान

❍❍❍❍

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2133

[Total No. of Pages : 2

[6042]-105

M.A. (Part - I) (Semester - I)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र–4 (ऐच्छिक)

ii) मराठी वाङ्मयाची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी (प्रारंभ ते 1818)

(2019 Pattern) (Credit System) (Optional Paper) (10405)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :
1) *सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.*
2) *सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.*

प्रश्न *1)* "साहित्य आणि संस्कृती परस्पर पूरक असतात" या विधानाचा परामर्श घ्या. [10]

किंवा

यादवकालीन समाजजीवनाचा आढावा घ्या.

प्रश्न *2)* वारकरी संप्रदायाच्या सामाजिक कार्याचे स्वरुप स्पष्ट करा. [10]

किंवा

धर्म संप्रदाय व मध्ययुगीन मराठी वाङमय यांचा परस्पर संबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न *3)* संत तुकारामांच्या अभंगातील विद्रोहाचे स्वरुप स्पष्ट करा. [10]

किंवा

पेशवेकालीन लावणी वाङ्मयाचा आढावा घ्या.

प्रश्न *4)* समर्थ संप्रदायचे स्वरुप स्पष्ट करा. [10]

किंवा

मध्ययुगीन साहित्याच्या प्रेरणा विशद करा.

munotes.in

P.T.O.

प्रश्न *5)* खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा. **[10]**

अ) महानुभावाचे तत्त्वज्ञान

ब) भारुडातील अध्यात्मिक प्रबोधन

क) शिवकालीन समाजजीवन

ड) बखर वाङ्मय

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2134

[Total No. of Pages : 2

[6042]-106

M.A. (Semester - I)

मराठी (Marathi)

तौलनिक साहित्याभ्यास भाग – I

(2019 Pattern) (Credit System) (Paper - CBOP-4) (10406)

अभ्यासक्रम :

1) तौलनिक साहित्याभ्यास : संकल्पना व स्वरुप

2) तुलनापद्धतीचे स्वरुप व कार्य

3) तौलनिक साहित्याभ्यासाची पार्श्वभूमी व विविध संप्रदाय

4) तौलनिक साहित्याभ्यास आणि साहित्यामीमांसा

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

munotes.in

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सोडवा. [10]

अ) तौलनिक अभ्यासाच्या व्याख्या व व्याप्ती स्पष्ट करा.

किंवा

ब) तौलनिक साहित्य म्हणजे काय? ते सांगून त्याचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) दोनपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. [10]

अ) तुलना म्हणजे काय? ते स्पष्ट करुन एककालिक व भिन्नकालीन तुलनापद्धती विशद करा.

ब) तौलनिक साहित्याभ्यासाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) दोनपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. [10]

अ) दोन देशी भाषांतील साहित्यकृतींची तुलना कशाप्रकारे केली जाते ते स्पष्ट करा.

ब) तौलनिक साहित्याभ्यासातील भारतीय संप्रदायाची भूमिका स्पष्ट करा.

P.T.O.

प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. **[10]**

अ) तौलनिक साहित्याभ्यासातील संस्कृती अभ्यासाचे योगदान स्पष्ट करा.

किंवा

ब) मराठीतील काही महत्त्वाच्या अभ्यासकांचे तौलनिक साहित्यातील योगदान स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) : **[10]**

अ) अमेरिकन संप्रदाय

ब) केंद्रवर्ती तुलनापद्धती

क) वाङ्मय प्रकारांचा अभ्यास

ड) द्वैभाषिक साहित्यकृतीचा अभ्यास

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2135

[Total No. of Pages : 2

[6042]-107

M.A. (Part - I)

MARATHI (मराठी)

वाङ्मयेतिहास लेखन विद्या भाग – 1 (अभ्यासपत्रिका क्र.4) (ऐच्छिक)

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - I) (10407)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :– 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) वाङ्मयेतिहासाची संकल्पना स्पष्ट करून इतिहास व वाङ्मयेतिहास यांचा परस्पर संबंध स्पष्ट करा.

किंवा

वाङ्मयेतिहासाची व्याख्या सांगून वाङ्मयेतिहासाची उत्पत्ती सांगा.

प्रश्न 2) वाङ्मयेतिहासाचे स्वरूप सांगून वाङ्मयेतिहास व अन्य प्रकारचे इतिहास यातील भेद रेषा स्पष्ट करा.

किंवा

वाङ्मयेतिहासाच्या संकल्पनेमागील पाश्चात्य विचारवंताच्या भूमिका विशद करा.

प्रश्न 3) वाङ्मयेतिहास संकल्पनेविषयी थॉमस वार्टन व जॉसरेला यांची भूमिका स्पष्ट करा.

किंवा

वाङ्मयेतिहास संकल्पनेविषयी भारतीय विचारवंतांची भूमिका समजावून सांगा.

प्रश्न 4) वाङ्मयेतिहासाचे प्रकार किती व कोणते ते सांगा.

किंवा

वाङ्मयेतिहासकारांच्या उद्दिष्टांनुसार कोणते प्रकार पडतात ते सविस्तर लिहा.

munotes.in

प्रश्न *5)* कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

अ) वाङ्मयेतिहासाचे तत्त्वज्ञान

ब) सौंदर्यलक्ष्यी वाङ्मयेतिहास

क) संहिता वाङ्मयेतिहास

ड) वाङ्मयेतिहासाचे पुनर्लेखन

▽ ▽ ▽ ▽

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2136

[Total No. of Pages : 2

[6042]-108

M.A. (Part-I)

MARATHI (मराठी)

CBOP - 04 : मराठी व्याकरण भाग – I

(2019 Pattern) (Semester - I) (Credit System) (10408)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) मराठी व्याकरणावरील इंग्रजी भाषेच्या व्याकरणाचा प्रभाव स्पष्ट करा.

किंवा

ब) भाषा आणि लिपी सहसंबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) मराठी भाषेची वर्णमाला स्पष्ट करा.

किंवा

ब) जोडाक्षरांचे प्रकार थोडक्यात स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) विसर्गसंधी म्हणजे काय? ते उदरहरणासह स्पष्ट करा.

किंवा

ब) प्रत्ययघटीत शब्दांचे प्रकार थोडक्यात लिहा.

P.T.O.

munotes.in

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) आठव्या विभक्तीला संबोधन का म्हटले जाते सोदाहरण स्पष्ट करा.

किंवा

ब) विभक्ती प्रत्यय व अव्यये यांच्यातील अनुबंध विशद करा.

प्रश्न 5) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) भाषा व व्याकरण परस्परसंबंध

ब) मराठी भाषेची वर्णमाला

क) तत्सम शब्द

ड) शब्दांच्या जातीचे प्रकार

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2154

[Total No. of Pages : 2

[6042]-201

M.A. (Part - I)

MARATHI (मराठी)

CC-5 : भाषाव्यवहार आणि भाषिक कौशल्ये विकास – भाग – 2

(2019 Pattern) (Semester - II) (20401)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.1) भाषांतराचे स्वरूप सांगून आवश्यकता स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

खाली दिलेल्या उताऱ्याचे मराठीत भाषांतर करा.

बाबर, हुमायूँ और शेरशाह के समय में हिन्दी को राजकीय संरक्षण प्राप्त नही हुआ, किन्तु व्यक्तिगत प्रयासों से 'पद्‌मावत' जैसे श्रेष्ठ ग्रन्थ की रचना हुई। मुगल सम्राट अकबर ने हिन्दी साहित्य को संरक्षण प्रदान किया। मुगल दरबार में सम्बन्धित हिन्दी के प्रसिद्ध कवि राजा बीरबल, मानसिंह, भगवान दास, नरहरि, हरिनाथ आदि थे। व्यक्तिगत प्रयासों से हिन्दी साहित्य को मजबूती प्रदान करने वाले कवियों में महत्वपूर्ण थे। नन्ददास, विठ्ठलदास, परमानन्द दास, कुम्भान दास आदि। तुलसीदास एवं सूरदास मुगल काल के दो ऐसे विद्‌वान थे, जो अपनी कृतियों से हिन्दी साहित्य के इतिहास में अमर हो गये। अब्दुर्रहमान खानखाना और रसखान को भी इनकी हिन्दी की रचनाओं के कारण याद किया जाता है। इन सबके महत्वपूर्ण योगदान से ही अकबर के काल को हिन्दी साहित्य का स्वर्ण काल कहा गया है।

अकबर ने बीरबल को 'कविप्रिय' एवं नरहरि को 'महापात्र' की उपाधि प्रदान की। जहाँगीर का भाई दानियाल हिन्दी में कविता करता था।

munotes.in

प्र.2) निवेदनाची तंत्रे स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

आकाशवाणी वरील कार्यक्रमांच्या निवेदनाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्र.3) जनसंपर्क म्हणजे काय? ते सांगून त्याचे स्वरूप स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

माहिती व जनसंपर्क आधिकम्याची कर्तव्ये लिहा.

प्र.4) वाङ्मयीन प्रकल्पलेखमध्ये स्वरूप स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

प्रकल्प लेखनातील संदर्भ नोंदी स्पष्ट करा.

munotes.in

प्र.5) टिपा लिहा. (कोणतेही दोन) **[10]**

अ) भाषांतराची भूमिका

ब) निवेदन कौशल्य

क) विद्यापीठांसाठी जनसंपर्काचे महत्व

ड) शैक्षणिक सहलीच्या आयोजनांचे हेतू

✈ ✈ ✈

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2155

[Total No. of Pages : 2

[6042]-202

M.A. (Part - I) (Semester - II)

मराठी (MARATHI)

(CC-6) अभ्यासपत्रिका क्रमांक : 6

मराठी साहित्याचा इतिहास (इ.स. 1920 ते इ.स. 2010)

(2019 Pattern) (Credit System) (20402)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

munotes.in

प्रश्न 1) इ.स. 1920 ते 1945 या कालखंडातील साहित्याच्या प्रेरणा आणि प्रवृत्तींचा आढावा घ्या.

किंवा

इ.स. 1920 ते 1945 या कालखंडातील राजकीय विचारप्रवाहांचा साहित्यावरील प्रभाव स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) दुसऱ्या महायुद्धाचा मराठी साहित्यावर पडलेल्या प्रभावाचा आढावा घ्या.

किंवा

इ.स. 1945 ते 1960 या कालखंडातील राजकीय स्थित्यंतराचा साहित्यावर पडलेल्या प्रभावांची सोदाहरण चर्चा करा.

प्रश्न 3) इ.स. 1960 ते 1990 या कालखंडातील सामाजिक चळवळींचा साहित्याशी असलेला अनुबंध स्पष्ट करा.

किंवा

साठोत्तरी कादंबरी वाङ्मयाच्या वाटचालीचा थोडक्यात आढावा घ्या.

P.T.O.

प्रश्न 4) जागतिकीकरणाचा मराठी साहित्यावर पडलेल्या प्रभावाची चर्चा करा.

किंवा

इ.स. 1990 नंतर ग्रामीण साहित्यात झालेल्या स्थित्यंतरांची सोदाहरण चर्चा करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा लिहा.

अ) जीवनवाद

ब) बा. सी. मर्ढेकरांची कविता

क) झेंडूची फूले

ड) जी. ए. कुलकर्णी यांची कथा

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2156

[Total No. of Pages : 1

[6042]-203

M.A. (Part - I)

MARATHI (मराठी)

समाजभाषाविज्ञान

अभ्यासपत्रिका क्रमांक - 03

(2019 Pattern) (Semester - II) (20403)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.*1)* विनिमयाच्या इतर साधनांपेक्षा भाषा हे साधन कसे परिणामकारक ठरते? ते स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

सामाजिक भाषाविज्ञानाची व्याप्ती सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.*2)* भाषा आणि विविध व्यवसायक्षेत्रे यांचा परस्पर संबंध स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

भाषा, जातिव्यवस्था व आर्थिक व्यवस्था यांचा परस्पर संबंध स्पष्ट करा.

प्र.*3)* भाषा आणि सामाजिक परंपरा यांचा परस्पर संबंध स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

भाषा आणि सांस्कृतिक व्यवस्था यातील परस्पर संबंध स्पष्ट करा.

प्र.*4)* प्रमाणभाषेची वैशिष्ट्ये सांगून प्रमाणभाषेपेक्षा बोलीचे असणारे वेगळेपण स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

भाषासंपर्काच्या प्रक्रियेवर परिणाम करणारे घटक सांगून भाषासंपर्काचे परिणाम स्पष्ट करा.

प्र.*5)* टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) भाषिक भांडार व लघुक्षेत्रे

ब) भाषा आणि विविध क्षेत्रीय वापर

क) समाजभाषाविज्ञान आणि वयोगट

ड) क्रिऑल भाषा

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2157

[Total No. of Pages : 2

[6042]-204

M.A. (Part - I)

मराठी (MARATHI)

CBOP-8 : दलित साहित्य

(2019 Pattern) (Semester - II) (20404)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) दलित साहित्य संकल्पना स्पष्ट करून त्याचे स्वरूप लिहा. **[10]**

किंवा

दलित साहित्याच्या विविध प्रेरणा व प्रवृत्ती स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) दलित साहित्यातून व्यक्त होणाऱ्या जाणिवांचे ठळक विशेष लिहा. **[10]**

किंवा

'दलित साहित्यात गावकुसाबाहेरचे समग्र दर्शन घडते' या विधानाचा परामर्श घ्या.

प्रश्न 3) स्वातंत्र्योत्तर कालखंडातील 'दलित कविता' या वाङ्मय प्रकाराचा आढावा घ्या. **[10]**

किंवा

दलित साहित्य चळवळ आणि दलित साहित्य यांचा परस्परसंबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) दलित बोली आणि दलित साहित्य सहसंबंध स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

दलित साहित्याचे मराठी साहित्यामधील योगदान स्पष्ट करा.

P.T.O.

munotes.in

प्रश्न 5) टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) : **[10]**

अ) दलित साहित्याचे वेगळेपणा.

ब) दलित साहित्यातील समाजचित्रण.

क) बाबूराव बागूल : यांची कथा.

ड) दलित साहित्यातील विद्रोह.

□□□

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2158

[Total No. of Pages : 2

[6042]-205
M.A. (Part - I)
MARATHI (मराठी)
अभ्यास पत्रिका क्र. 4 (ऐच्छिक)
ii) मराठी वाङ्मयाची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी (1818 ते 1960)
(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - II) (Optional Paper) (20405)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) एकोणिसाव्या शतकातील सामाजिक चळवळीचे प्रतिबिंब मराठी साहित्यात कशा प्रकारे उमटले आहे? ते सविस्तर लिहा.

किंवा

'एकोणिसाव्या शतकातील मराठी साहित्यात वैचारिक निबंधाला विशेष महत्व प्राप्त झाले होते' या विधानाची चर्चा करा.

प्रश्न 2) लोकमान्य टिळक व गो.ग. आगरकर यांच्या राजकीय व सामाजिक विचारांचा आढावा घ्या.

किंवा

'आधुनिक मराठी कादंबरीने स्त्री जीवनाचा विविधांगी शोध घेतला' या विधानाची चर्चा करा.

प्रश्न 3) आधुनिक काळातील राजकीय, सामाजिक परिस्थितीचा परिणाम मराठी साहित्यावर कसा झाला? ते सविस्तर लिहा.

किंवा

स्वातंत्र्य विषयक चळवळी आणि अर्वाचीन मराठी साहित्य यांच्यातील परस्पसंबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) 'केशवसूतांनी आधुनिक कवितेची मुहर्तमेठ रोवली' स्पष्ट करा.

किंवा

'अर्वाचीन काळातील नाटकांनी समाजाचे प्रबोधन केले' या विधानाची चर्चा करा.

P.T.O.

munotes.in

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा.

अ) विष्णूशास्त्री चिपळूणकर

ब) बाळशास्त्री जांभेकर

क) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर

ड) शि. म. परांजपे

▽ ▽ ▽ ▽

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2159

[Total No. of Pages : 2

[6042]-206

F.Y. M.A. (Semester - II)

मराठी

Paper - CBOP-8 : तौलनिक साहित्याभ्यास – भाग–2

(2019 Pattern) (Credit System) (20406)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

अभ्यासक्रम –

1) प्रभव आणि प्रभाव

2) तौलनिक साहित्याभ्यास – प्रमुख संकल्पना

3) तौलनिक साहित्याभ्यास आणि इतर ज्ञानशाखा परस्परसंबंध

4) तुलनात्मक अभ्यासासाठी नेमलेल्या साहित्यकृती

सूचना : *1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.*

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

munotes.in

प्रश्न *1)* कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. **[10]**

अ) तौलनिक साहित्याभ्यासातील प्रभाव संकल्पनेचे स्थान स्पष्ट करा.

किंवा

ब) तौलनिक साहित्यात 'आदान प्रदान' या संकल्पनेचे कार्य कसे असते याचा आढावा घ्या.

प्रश्न *2)* कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. **[10]**

अ) सानेगुरुजी यांच्या आंतरभारती या संकल्पनेचे महत्त्व विशद करा.

किंवा

ब) तौलनिक साहित्याभ्यासातील भारतीय साहित्याचे वेगळेपण स्पष्ट करा.

P.T.O.

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. **[10]**

अ) भिन्न संस्कृती समजून घेण्यासाठी तौलनिक साहित्याभ्यास कशी भूमिका पार पाडते ते लिहा.

किंवा

ब) साहित्यातील 'तत्त्वज्ञान' या ज्ञानशाखेचा तौलनिक साहित्याभ्यासाशी असलेला अन्वय उलगडून दाखवा.

प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. **[10]**

अ) भालचंद्र नेमाडे आणि सॅलिंजर यांच्या भाषा – शैलीचे विशेष स्पष्ट करा.

किंवा

ब) 'कोसलातील पांडुरंग व 'कॅचर इन द राय' मधील होल्डन यांच्यातील साम्य–भेद स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) : **[10]**

अ) वाङ्मयचौर्य दोष

ब) जागतिकीकरण आणि तौलनिक साहित्य

क) जिणं आमुचं मधील दुःखाचे स्वरुप

ड) प्रभव संकल्पना

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2160

[Total No. of Pages : 2

[6042]-207

M.A. (Part - I) (Semester - II)

मराठी (Marathi)

अभ्यास पत्रिका क्र – 4 (ऐच्छिक)

वाङ्मयेतिहास लेखनविद्या - भाग - II

(2019 Pattern) (Credit System) (Optional Paper) (20407)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :
1) *सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.*
2) *सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.*

---

munotes.in

प्रश्न 1) बहुभाषिक राष्ट्रातील वाङ्मयेतिहास लेखनाची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

किंवा

भारतीय वाङ्मयेतिहास वैविध्यपूर्ण आहे. हे विविध उदाहरणांच्या आधारे स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयेतिहास लेखनातील अडचणींचा परामर्श द्या.

किंवा

मराठी वाङ्मयाचा इंग्रजी, हिंदी व अन्य भाषांमधील वाङ्मयेतिहास लेखनाचा संक्षिप्त आढावा द्या.

प्रश्न 3) गो.म. कुलकर्णी आणि व.दि. कुलकर्णी यांचे वाङ्मयेतिहास लेखनातील योगदान स्पष्ट करा.

किंवा

शं. गो. तुळपुळे आणि वि. का. राजवाडे यांचे वाङ्मयेतिहास लेखना विषयक कार्य विशद करा.

प्रश्न 4) 1947 पर्यंतच्या मराठी वाङ्मयेतिहास लेखनातील वैचारिक वाटचाल स्पष्ट करा.

किंवा

महाराष्ट्र साहित्य परिषदेची वाङ्मयेतिहास लेखना मागील भूमिका स्पष्ट करा.

P.T.O.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

अ) आरंभकालीन मराठी वाङ्मयेतिहास लेखन

ब) वाङ्मयेतिहास लेखनातील तात्विक अडचणी

क) दत्तात्रय पुंडे यांचे वाङमयेतिहासलेखन विषयक कार्य

ड) माटे–बेडेकर वाद

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2161

[Total No. of Pages : 2

[6042]-208

F.Y. M.A. (Semester - II)

मराठी (Marathi)

CBOP-8 : मराठी व्याकरण – भाग II

(2019 Pattern) (Credit System) (20408)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :
1) *सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.*
2) *सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.*

munotes.in

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) प्रयोग संकल्पना विचार थोडक्यात स्पष्ट करा.

ब) तत्पुरुष समासाचे प्रकार उदाहरणासह स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) वाक्यपृथक्करण संकल्पना सोदाहरण स्पष्ट करा.

ब) संयुक्त वाक्य म्हणजे काय, ते सांगुन संयुक्त वाक्याचे प्रकार स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) गद्य आणि पद्य यातील भेद स्पष्ट करा.

ब) मात्रावृत्त म्हणजे काय ते उदाहरणांसह स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) अलंकाराची संकल्पना स्पष्ट करुन अलंकाराची आवश्यकता विशद करा.

ब) शब्द शक्ती म्हणजे काय ते सांगुन शब्द शकतीचे प्रकार लिहा.

P.T.O.

प्रश्न 5) **खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा.** **[10]**

अ) **भावे प्रयोगाचे प्रकार**

ब) **वाक्य विश्लेषण**

क) **वृत्त संकल्पना**

ड) **लक्षणा**

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2177

[Total No. of Pages : 1

[6042]-301

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

CC-9(4) : प्रसारमाध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये : भाग - 1

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - III) (30401)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.*1)* प्रसार माध्यमातील आशय निर्मितीचे स्वरूप स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

श्राव्य माध्यमातील लेखनबंधांचा परिचय करून द्या.

प्र.*2)* अग्रलेखाची संकल्पना स्पष्ट करून लेखकाच्या गुण विशेषांचा परामर्श घ्या. **[10]**

किंवा

वृत्तलेखाची संकल्पना व स्वरूप स्पष्ट करा.

प्र.*3)* नभोनाट्याची संकल्पना स्पष्ट करून नभोनाट्याचे लेखनतंत्र विशद करा. **[10]**

किंवा

श्राव्यमाध्यमाचे सामर्थ्य, मर्यादा व महत्त्व विशद करा.

प्र.*4)* दृक-श्राव्य माध्यमांसाठी जाहिरात लेखन करताना कोणत्या बाबी विचारात घ्यावा लागतात? ते लिहा. **[10]**

किंवा

समाजमाध्यमांवर लेखन करताना कोणती पथ्ये पाळावयाची असतात? (सोदाहरण चर्चा करा)

प्र.*5)* टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) प्रसारमाध्यमांचे वर्गीकरण

ब) स्तंभलेख

क) नभोवाणी वृत्तांकन

ड) नवमाध्यमे

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2178

[Total No. of Pages : 2

[6042]-302

M.A. (Part-II) (Semester - III)

MARATHI (मराठी)

साहित्य समीक्षा [CC-10(4)]

(2019 Pattern) (Credit System) (30402)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) समीक्षा म्हणजे काय ते सांगून समीक्षेचे स्वरूप स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

समीक्षेतील साहित्याचे आस्वाद, विश्लेषण व मूल्यमापन यांचे स्थान व कार्य स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) वाचकाची अभिरूची उन्नत करणे हे समीक्षेचे प्रयोजन कसे असते ते साधार लिहा. **[10]**

किंवा

समीक्षेच्या विविध पद्धतीपैकी समाजशास्त्रीय पद्धतीचा आढावा घ्या.

प्रश्न 3) आधुनिकता समीक्षा सिद्धांताचे स्वरूप स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

उत्तर वसाहतवाद समीक्षा सिद्धांताचा आढावा घ्या.

प्रश्न 4) 1946 ते 1975 या कालखंडातील मराठी समीक्षेचा आढावा घ्या. **[10]**

किंवा

1976 ते 2000 या कालखंडातील मराठी समीक्षेचा आढावा घ्या.

munotes.in

प्रश्न *5)* टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) ऐतिहासिक समीक्षा

ब) साहित्यकृतीची समीक्षा

क) संरचनावाद

ड) इ.स. 1921 ते 1945 या कालखंडातील मराठी समीक्षा.

❍❍❍❍

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P2179

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 1

[6042]-303

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

नेमलेल्या मध्ययुगीन साहित्यकृतींचा अभ्यास : भाग – 1

(2019 Pattern) (Semester - III) (Credit System) (30403)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.*1)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) संत ज्ञानेश्वरांच्या चरित्राविषयी सविस्तर माहिती लिहा.

ब) संत ज्ञानेश्वर रचित हरिपाठाविषयी सविस्तर माहिती द्या.

प्र.*2)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) रघुनाथ पंडित लिखित 'दमयंती स्वयंवर' या काव्यग्रंथाचा परिचय करून द्या.

ब) रघुनाथ पंडित लिखित 'दमयंती स्वयंवर' या काव्याचे वेगळेपण स्पष्ट करा.

प्र.*3)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) महानुभाव पंथातील महत्वपूर्ण चरित्रग्रंथ म्हणून 'स्मृतिस्थळ' या ग्रंथाचे महत्त्व विशद करा.

ब) महानुभाव पंथातील 'स्मृतिस्थळ' या ग्रंथाचा परिचय करून द्या.

प्र.*4)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) महानुभाव पंथातील 'स्मृतिस्थळ' या ग्रंथाच्या भाषाशैली विषयी लिहा.

ब) दमयंती स्वयंवर या रघुनाथ पंडित लिखित काव्यातील नलराजाचे व्यक्तिचित्र रेखाटा.

प्र.*5)* टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) रघुनाथ पंडित यांचे चरित्र

ब) संत ज्ञानेश्वरांची गुरूपरंपरा

क) दमयंती स्वयंवरातील 'राजहंसाचे' व्यक्तिचित्रण

ड) संत ज्ञानेश्वरकालीन महाराष्ट्र

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-3124

[Total No. of Pages : 2

[6042]-304

M.A. (Part-II) (Semester - III)

MARATHI (मराठी)

नेमलेल्या अर्वाचीन साहित्यकृतींचा अभ्यास : भाग – 1

(2019 Pattern) (30404)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :– 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) ताराबाई शिंदे यांच्या मते आपल्या देशातील माणसे कशामुळे मागास आहेत? **[10]**

किंवा

'स्त्री पुरुष तुलना' निबंधाचे विशेष स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) एकोणिसाव्या शतकातील शिक्षण आणि 'स्त्री–पुरूष तुलना' निबंधाचा परस्परसंबध आहे, चर्चा करा. **[10]**

किंवा

'शेटजी प्रताप' खंडकाव्याचे कथानक थोडक्यात लिहा.

प्रश्न 3) शेटजी प्रताप खंडकाव्याच्या आधारे मुकुंदराव पाटील यांचा शेतकरी विषयक दृष्टिकोन लिहा. **[10]**

किंवा

शेतकऱ्यांच्या आर्थिक शोषणाचे चित्र 'शेटजी प्रताप' खंडकाव्यातून कसे रेखाटले आहे?

प्रश्न 4) शोभायात्रा नाटकातील दहशतीचे स्वरूप स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

शोभायात्रा नाटकातून गांधीजींची व्यक्तिरेखा कशी समोर येते? स्पष्ट करा.

P.T.O.

munotes.in

प्रश्न 5) कोणत्याही दोनवर टीपा लिहा. **[10]**

अ) विजयालक्ष्मी खटला आणि स्त्री पुरुष तुलना

ब) शेटजीप्रतापचे स्वरूप आणि सावकारशाही

क) शोभायात्रा नाटकाची जन्मकथा

ड) शोभायात्रा नाटकातील आंतरराष्ट्रीय व्यक्तिरेखा.

OOOO

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2180

[Total No. of Pages : 2

[6042]-305

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

CBOP-12 : लोकसाहित्याची मूलतत्वे आणि मराठी लोकसाहित्य : भाग–I (ऐच्छिक)

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - III) (30405)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) 'लोकसाहित्य लोकांचे असते' साधार स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

लोकसाहित्याचे मानसशास्त्र व दैवतकथाशास्त्र यांच्याशी असलेले संबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) लोकसाहित्याच्या अभ्यासाच्या विविध संप्रदायांचे वेगळेपण लिहा. **[10]**

किंवा

लोकसाहित्याच्या अभ्यासाच्या भारतीय परंपरांचा आढावा घ्या.

प्रश्न 3) लोकसाहित्य आणि लोकजीवनप्रवाह यांच्यातील अनुबंध सोदाहरण स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

लोकसाहित्याचा मानवी जीवन तसेच समाज संस्कृतीशी असणारा संबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) विविध महाकाव्यात लोकसाहित्याचे दर्शन कसे घडने? ते विशद करा. **[10]**

किंवा

लोकसाहित्याचे प्रादेशिक, सामाजिक व सांस्कृतिक विशेष स्पष्ट करा.

P.T.O.

munotes.in

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर टीपा लिहा : **[10]**

अ) लोकसाहित्य व संतकवी

ब) लोकसाहित्यातील रूढ़ी परंपरा

क) 'लोक' व 'साहित्य' या पदाचे स्पष्टीकरण

ड) लोकसाहित्याची प्रयोजने

□□□

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2181

[Total No. of Pages : 2

[6042]-306

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र.-8 (ऐच्छिक)

सौंदर्याशास्त्र : भाग–I

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - III) (30406)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :
1) *सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.*
2) *उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.*

प्रश्न *1)* सौंदर्यशास्त्र व विज्ञान यांच्यातील फरक नोंदवा. **[10]**

किंवा

मानवी मनातील एक भावना म्हणून सौंदर्यभावनेचे महत्त्व सांगा.

प्रश्न *2)* 'सौंदर्यविधानाचे अनन्यसाधारणत्व' – सोदाहरण विशद करा. **[10]**

किंवा

''सौंदर्यविधान आणि नीतिविधान'' – तुलना करा.

प्रश्न *3)* सौंदर्यास्वादातील भावना निष्ठतेच्या सिद्धांताचा परिचय करून द्या. **[10]**

किंवा

सौंदर्यशास्त्र विषयक सुखवादाचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

प्रश्न *4)* सौंदर्यानुभवाचा व्यावहारिक आणि तार्किक अनुभवांशी असलेला संबंध स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

सौंदर्यानुभवातील वैश्विकता सोदाहरण स्पष्ट करा.

P.T.O.

munotes.in

प्रश्न 5) **कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा :** **[10]**

अ) सौंदर्यभावनेचे स्वरूप.

ब) फ्लाईव्ह बेलची 'अर्थपूर्ण रूपा' ची संकल्पना.

क) भावनांचे विरेचन किंवा विशुद्धीकरण.

ड) सौंदर्यशास्त्राभ्यास आणि समीक्षकता.

☐☐☐

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2182

[Total No. of Pages : 2

[6042]-307

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

CBOP - 12 : लेखनविद्या व निबंधलेखन भाग - I (ऐच्छिक)

(2019 Pattern) (Semester - III) (30407)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :
1) *सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.*
2) *सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.*

प्रश्न 1) मानवी जीवनातील भाषा या माध्यमाचे महत्व विशद करा.

किंवा

भाषा आणि जीवनव्यवहार यातील परस्पर संबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) भाषा एक सामाजिक संस्था या विधानाचा सविस्तर परामर्श घ्या.

किंवा

बोलीभाषा व लिखितभाषा यांतील स्वरूपाची चर्चा करा.

प्रश्न 3) कथा आणि कादंबरी या वाङ्मय प्रकारांचे लेखन वैशिष्ट्ये लिहा.

किंवा

चरित्र आणि आत्मचरित्र म्हणजे काय? ते सांगून मराठीतील चरित्र–आत्मचरित्र लेखनाचा थोडक्यात आढावा घ्या.

प्रश्न 4) कार्यालयीन लेखन आणि वैचारिकलेखन यातील फरक स्पष्ट करा.

किंवा

निबंध म्हणजे काय? ते सांगून निबंधाचे प्रकार उदाहरणासहित लिहा.

P.T.O.

munotes.in

प्रश्न 5) पुढीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

अ) भाषा आणि संवाद

ब) लिखित भाषेचे महत्त्व

क) शास्त्रीय लेखनाचे स्वरूप

ड) निबंधाची भाषाशैली

▽ ▽ ▽ ▽

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2183

[Total No. of Pages : 2

[6042]-308
M.A. (Part - II)
MARATHI (मराठी)
CBOP - 12 – मराठीतील वैचारिक साहित्य
(2019 Pattern) (Semester - III) (Credit System) (30408)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) वैचारिक साहित्याचे प्रकार लिहा.

किंवा

ब) वैचारिक साहित्याची संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) वैचारिक साहित्याची चिकित्सा व आशय प्रतिपादन करा.

किंवा

ब) वैचारिक साहित्याचे विषय आणि व्याप्ती सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) मराठी वैचारिक साहित्याची मध्ययुगीन कालखंडाची पार्श्वभूमी विशद करा.

किंवा

ब) मराठी वैचारिक साहित्यातील गद्य लेखन परंपरा व नवता विषद करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) 1875 ते 1920 या कालखंडातील प्रमुख विचारवंतांचा परिचय करून द्या.

किंवा

ब) इ.स. 1921 ते इ.स. 1945 या कालखंडातील वैचारिक साहित्याची वाटचाल विशद करा.

P.T.O.

munotes.in

प्रश्न 5) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) वैचारिक साहित्याची सर्जनशीलता

ब) वैचारिक साहित्य : शैली वैशिष्ट्ये

क) ललित व ललितेत्तर साहित्य

ड) इ.स. 1818 ते इ.स. 1875 कालखंडातील प्रमुख विचारवंत

▽ ▽ ▽ ▽

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2184

[Total No. of Pages : 2

[6042]-309
M.A. (Part-II) (Semester - III)
MARATHI (मराठी)
साहित्य : सर्जन आणि उपयोजन : भाग – 1
(2019 Pattern) (30409)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडवणे आवश्यक आहे.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) ललित साहित्यातील अनुभवाचे साधारणीकरण कसे होते ते लिहा.

किंवा

विचारसरणीचा प्रभाव ललित साहित्याचा कलात्मकतेला हानिकारक असतो काय? उदाहरणासह स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) 'सूचकता हे साहित्यकृतीचे सामर्थ्य असते.' हे विधान उदाहरणांसह स्पष्ट करा.

किंवा

जीवनदर्शन व कलात्मकता या दोन वैशिष्टयांचा परिचय करून द्या.

प्रश्न 3) 'पूर्वपरंपरेचे भान, साहित्यकृतींचे वाचन यांच्यामुळे साहित्यनिर्मिती समृद्ध होते.' विशद करा.

किंवा

'युगभान' या संकल्पनेचे साहित्यनिर्मिती मधील महत्त्व उदाहरणासह स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) साहित्यप्रकाराच्या बंधनामुळे निर्मिती प्रक्रियेत साहित्यकृती प्रमाणबद्ध होते काय?

किंवा

स्वैरनिर्मितीमुळे साहित्यानिर्मितीमध्ये नवीन रचनेचे प्रयोग केले जातात. कसे ते उदाहरण देऊन सांगा.

P.T.O.

munotes.in

प्रश्न 5) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

अ) साहित्यकृतीचा आशय

ब) साहित्यकृतीमधील सौंदर्यानुभव

क) साहित्य कृतीमधील वास्तव दर्शन

ड) ललित साहित्याची भाषा

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2204

[Total No. of Pages : 1

[6042]-401

M.A. - II

MARATHI (मराठी)

CC-13 (4) : प्रसारमाध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये : भाग – 2

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - IV) (40401)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.*1)* माहितीपट व लघुपट यातील फरक सोदाहरण स्पष्ट करा.

किंवा

माहितीपटाचे प्रकार व स्वरूप विशद करा.

प्र.*2)* साहित्य आणि पटकथा यातील परस्पर संबंधाचा वेध घ्या.

किंवा

पटकथेतील संवादलेखनाचे स्वरूप व विशेष स्पष्ट करा.

प्र.*3)* नवसमाजमाध्यमांसाठीचे लेखन व भाषा विशेष यांची चर्चा करा.

किंवा

फेसबुक विषयी माहिती देऊन तुमच्या आवडत्या ग्रंथाविषयी फेसबुक पोस्ट लिहा.

प्र.*4)* "समाजमाध्यम ही अफूची गोळी आहे." या मताची चिकित्सा करा.

किंवा

तुमच्या महाविद्यालयाची माहिती देणाऱ्या माहितीपटाची (पाच मिनिटे) संहिता लिहा.

प्र.*5)* टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

अ) लघुपट–माहितीपट

ब) कथा – पटकथा

क) नवसमाज माध्यमे – बलस्थाने

ड) यु–ट्युब व्हिडिओ.

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2205

[Total No. of Pages : 2

[6042]-402

M.A. (Part-II) (Semester - IV)

MARATHI (मराठी)

साहित्य संशोधन [CC-14]

(2019 Pattern) (Credit System) (40402)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न ***1)*** संशोधन संकल्पना स्पष्ट करुन संशोधनामागील प्रेरणा आणि प्रयोजने सविस्तर स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

संशोधनासाठी असलेल्या साधनांचा सोदाहरण परामर्श घ्या.

प्रश्न ***2)*** संहिता संपादन व विश्लेषण संशोधनाचा सविस्तर मागोवा घ्या. **[10]**

किंवा

वाङ्मय इतिहाससंबंधी संशोधन कसे केले जाते ते स्पष्ट करा.

प्रश्न ***3)*** संशोधनाच्या दृष्टिने साहित्य आणि संस्कृति यांच्यातील परस्पर संबंधाचे महत्त्व सांगा. **[10]**

किंवा

संशोधनाच्या दृष्टिने साहित्य आणि इतिहास यांच्यातील परस्पर संबंधाचे महत्त्व सांगा.

प्रश्न ***4)*** संशोधनाच्या पूर्वतयारीसाठी आराखडा तयार करताना कोणकोणत्या घटकांचा विचार करावा लागतो. **[10]**

किंवा

तुलनात्मक संशोधन पद्धतीचे स्वरुप व महत्त्व स्पष्ट करा.

munotes.in

P.T.O.

प्रश्न 5) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) संशोधनाची आवश्यकता

ब) लेखकाचा अभ्यास

क) साहित्य आणि तत्त्वज्ञान

ड) विश्लेषणात्मक संशोधन पद्धती

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2206

[Total No. of Pages : 1

[6042]-403

S.Y. M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

CC-15 : नेमलेल्या मध्ययुगीन साहित्यकृतींचा अभ्यास भाग – 2

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - IV) (40403)

वेळ : *3* तास] [एकूण गुण : *50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.*1)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) संत तुकारामांच्या निवडक अभंगाचे वेगळेपण सविस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

ब) संत तुकारामांच्या अभंगांतील भक्तीचे महत्व विशद करा.

प्र.*2)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) रामचंद्र पंत अमात्य लिखित 'आज्ञापत्र' ग्रंथाचा सविस्तर परिचय करून द्या.

किंवा

ब) 'आज्ञापत्र' या ग्रंथातील राजा व राजयव्यवहाराचे वर्णन कसे केले आहे सविस्तर विशद करा.

प्र.*3)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) 'श्लोक केकावली' या मोरोपंतांच्या काव्यग्रंथाची वैशिष्टये लिहा.

किंवा

ब) 'श्लोक केकावली' या काव्यग्रंथाचे वेगळेपण स्पष्ट करा.

प्र.*4)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) 'आज्ञापत्र' या ग्रंथाची वैशिष्टये सविस्तर लिहा.

किंवा

ब) संत तुकारामांच्या अभंगांचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्र.*5)* टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) आज्ञापत्रातील सिद्धांत

ब) तुकारामांच्या अभंगांतील भाषेचे महत्त्व

क) कवी मोरोपंत

ड) तुकारामकालीन समाजजीवन

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3125

[Total No. of Pages : 1

[6042]-404

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

CC-15 : नेमलेल्या अर्वाचीन साहित्यकृतींचा अभ्यास : भाग - 2

(2019 Pattern) (Semester - IV) (40404)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना :
1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.1) 'अमेरिका' या प्रवासवर्णनातील स्थलांतरीत, शेतकरी व मजुरांचे प्रश्न मांडा. **[10]**

किंवा

'अमेरिका' या प्रवासवर्णनातील चंगळवादाचे परिणाम लिहा.

प्र.2) 'दिवे गेलेले दिवस' या कादंबरीतील नायकाची घुसमट स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

'अमेरिका' या प्रवासवर्णनातील निसर्गाचे चित्रण करा.

प्र.3) 'दिवे गेलेले दिवस' या कादंबरीचा आशय थोडक्यात सांगा. **[10]**

किंवा

'दिवे गेलेले दिवस' या कादंबरीतील आणीबाणीचे परिणाम स्पष्ट करा.

प्र.4) 'वाट तुडवताना' या आत्मकथनातील संघर्ष स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

'वाट तुडवताना' या आत्मकथनातील आविष्काराचे वेगळेपण स्पष्ट करा.

प्र.5) खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा. **[10]**

अ) 'अमेरिका' या प्रवासवर्णनातील भाषा

ब) 'दिवे गेलेले दिवस' या कादंबरीचे वेगळेपण

क) 'वाट तुडवताना' या आत्मकथनातील वातावरण निर्मिती

ड) 'वाट तुडवताना' या आत्मकथनातील निवेदन

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2207

[Total No. of Pages : 2

[6042]-405

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

मराठी (Marathi)

CBOP-16 : लोकसाहित्याची मूलतत्त्वे आणि मराठी लोकसाहित्य भाग - II

(2019 Pattern) (CBCS) (40405)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) *सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.*
2) *सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.*

प्रश्न *1)* मराठी लोकसाहित्याचे स्वरूप व विशेष स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

मराठी लोकगीतांचे स्वरूप स्पष्ट करून स्त्रीगीते व पुरूषगीते सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्रश्न *2)* मराठी लोककथेची प्रेरणा, स्वरूप व विशेष स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

दैवतकथा, उत्पत्तीकथा व व्रतकथा यांचे स्वरूप सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्रश्न *3)* मराठी लोकसाहित्याच्या कलात्मक सौंदर्याचे स्वरूप व विशेष स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

तमाशा, कीर्तन, लळीत या लोक नाट्यप्रकारांचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न *4)* प्रभाकर मांडे, दुर्गा भागवत या लोकसाहित्याच्या अभ्यासकांचे कार्य सविस्तर स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

लोकसाहित्याच्या अभ्यासास साहाय्य करणाऱ्या संस्थांचा परिचय करून द्या

P.T.O.

munotes.in

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर टीपा लिहा. **[10]**

अ) नंदीबैलवाले

ब) बडबडगीते

क) लोकसाहित्य अभ्यासक सरोजिनी बाबर

ड) व्रतकथा

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2208

[Total No. of Pages : 2

[6042]-406

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र.-8 (ऐच्छिक) : सौंदर्यशास्त्र : भाग–II

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - IV) (40406) (Optional Paper)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.*

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) मानवी भावनातील सौंदर्य भावनेचे महत्त्व विशद करा. [10]

किंवा

'सौंदर्यभावना केवल स्वरूपी, परिस्थिती निरपेक्ष व हेतूशून्य असतात' या मर्ढेकरांच्या मताचे साधार विवरण करा.

प्रश्न 2) 'रूप' म्हणजे काय ते सांगून रूपविषयक विविध निकषांचा परिचय करून द्या. [10]

किंवा

सेंद्रिय एकात्मतेचा रूपविषयक सिद्धांत स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) सौंदर्यसिद्धांताचे स्वरूप स्पष्ट करून भावनानिष्ठतेचा सिद्धांत लिहा. [10]

किंवा

सौंदर्यविषयक सह–अनुभूतीचा सिद्धांत सोदाहरण लिहा.

प्रश्न 4) सौंदर्यशास्त्राभ्यास आणि समीक्षेचे स्वरूप स्पष्ट करा. [10]

किंवा

सौंदर्यशास्त्र आणि साहित्य विचार की संकल्पना स्पष्ट करा.

P.T.O.

munotes.in

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा : **[10]**

अ) परिणामकारक संदेशन.

ब) भावनांचे विशुद्धीकरण.

क) सौंदर्यानुभवः व्यावहारिक

ड) सौंदर्यशास्त्र आणि समीक्षाविचार

□□□

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2209

[Total No. of Pages : 2

[6042]-407

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

CBOP - 16 : लेखन विद्या आणि निबंध लेखन (ऐच्छिक भाग - 2)

(2019 Pattern) (Semester - IV) (40407)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) बातमीची व्याख्या सांगून बातमीची भाषा वैशिष्ट्ये सोदाहरण लिहा.

किंवा

तुम्हाला आवडलेल्या मुद्रित माध्यमासाठी एखाद्या उत्पादनावर जाहिरात तयार करा.

प्रश्न 2) आकाशवाणीसाठी पाच मिनिटाचे बातमी पत्र तयार करा.

किंवा

'इंधन समस्या' या विषयावर आकाशवाणीसाठी भाषण तयार करा.

प्रश्न 3) 'कोरोना महामारी एक गंभीर समस्या' या विषयावर दूरदर्शनसाठी माहिती प्रधान कार्यक्रम तयार करा.

किंवा

'आई' या दूरदर्शन मालिकेसाठी एक संहिता लिहा.

प्रश्न 4) कार्यालयीन कामकाजातील प्रमाण भाषेचे महत्व विशद करा.

किंवा

पारिभाषिक संज्ञा म्हणजे काय? ते सांगून कार्यालयीन परिभाषेतील दहा पारिभाषिक संज्ञा लिहा.

P.T.O.

munotes.in

प्रश्न 5) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

अ) अग्रलेखाचे स्वरूप

ब) वृत्तलेख आणि स्फूटलेख

क) संगणकावरील युनिकोडचा वापर

ड) दूरचित्रवाणीवरील जाहिरात संहिता

▽ ▽ ▽ ▽

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2210

[Total No. of Pages : 2

[6042]-408

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

Marathi (मराठी)

CBOP-16 : साहित्याचा सामाजिक दृष्टीने अभ्यास

(2019 Pattern) (Credit System) (40408)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :

1) *सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.*

2) *सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.*

प्रश्न 1) समाजाच्या सांस्कृतिक वाटचालीत साहित्य प्रेरणादायी ठरते हे विधान साधार स्पष्ट करा. [10]

किंवा

साहित्याची अभिव्यक्ती समाज वास्तवावर अवलंबून असते हे विधान स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) साहित्याच्या अभ्यासाचे विविध दृष्टीकोन स्पष्ट करा. [10]

किंवा

साहित्याचा सामाजिक दृष्टीने केल्या जाणाऱ्या अभ्यासाची व्याप्ती विशद करा.

प्रश्न 3) वाङ्मय प्राकारामागील निर्मिती प्रक्रियेत सामाजिकतेचे महत्त्व स्पष्ट करा. [10]

किंवा

साहित्यनिर्मिती मागील चळवळींचा लेखकाच्या व्यक्तिमत्त्वावर कसा परिणाम पडतो साधार स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) अर्वाचीन काळातील बदलत्या वाङ्मयीन अभिरुचीचे स्वरुप स्पष्ट करा. [10]

किंवा

साहित्याचे समाजावर होणारे परिणाम साधार लिहा.

P.T.O.

munotes.in

प्रश्न 5) टीपा लिहा (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) सामाजिक वृत्ती प्रवृत्ती

ब) सामाजिक अभ्यासाची भूमिका

क) लेखकाची मातृभाषा

ड) वाचकाची अभिरुची

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-2211

[Total No. of Pages : 2

[6042]-409
M.A. (Semester - IV)
मराठी (Marathi)
CBOP-16 : साहित्य : सर्जन आणि उपयोजन : भाग - II
(2019 Pattern) (40409)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :
1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न *1)* साहित्यनिर्मिती आणि साहित्याची प्रयोजने यांचा परस्परसंबंध विशद करा. [10]

किंवा

सूचकता व विश्वात्मकता यांचे साहित्यनिर्मितीमधील महत्त्व स्पष्ट करा.

प्रश्न *2)* ''प्रतिभाशक्ती ही दैवी देणगी असते'', हे विधान स्पष्ट करा. [10]

किंवा

साहित्यकृतीच्या सौंदर्यवृद्धीमागे कल्पनाशक्ती कशी काम करते, सिद्ध करा.

प्रश्न *3)* समाजजीवन आणि ललितसाहित्य यांचा परस्परसंबंध उलगडून दाखवा. [10]

किंवा

कलाकृतीचा आशय कलाकृतीच्या भाषेवर सहज परिणाम करतो, सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्रश्न *4)* सामाजिक समस्या सोडवण्यासाठी ललितसाहित्याचा उपयोग होऊ शकतो का? सोदाहरण स्पष्ट करा. [10]

किंवा

वर्तमानकाळाचा परिणाम साहित्यकृतीच्या निर्मितीवर कसा होतो, सोदाहरण उलगडून दाखवा.

munotes.in

प्रश्न 5) टीपा लिहा (कोणत्याही दोन) : **[10]**

अ) साहित्यकृतीतील कलात्मक अनुभव

ब) लेखक तशी भाषा

क) साहित्यनिर्मिती आणि स्वप्नव्यापार

ड) उत्प्रेक्षणशक्ती

⌘⌘⌘

munotes.in